

Konflikt logičkih i heurističkih intuicija u hibridnom modelu dualne obrade

Milica Damjanović¹

¹Laboratorija za eksperimentalnu psihologiju, Odeljenje za psihologiju, Univerzitet u Beogradu - Filozofski fakultet

Teorije dualnih procesa ljudsko rasuđivanje objašnjavaju kroz interakciju dva tipa kognitivne obrade - obrade tipa 1, koja je brza i intuitivna, tj. obrade tipa 2 koja je spora i promišljena. Prve verzije ovih teorija pretpostavljale su da je tip 1 obrada potpuno autonomna, nezavisna od kognitivnih kapaciteta i da nužno vodi greškama u rasuđivanju, a da je druga u tesnoj vezi sa kognicijom (naročito sa kapacitetima radne memorije), kao i da je zaslužna za ispravno, racionalno rasuđivanje. Međutim, hibridni modeli dualne obrade uviđaju da obrada tipa 1, iako brza i intuitivna, može imati iste ishode kao i obrada tipa 2, tj. da može voditi racionalnom rasuđivanju. Otuda, ovi modeli prepoznaju postojanje logičkih intuicija koje počivaju na visoko automatizovanoj umnoj opremi, tj. dobro usvojenom znanju o logičkim, probablističkim, kauzalnim i sličnim principima. Ovi modeli ljudsko rasuđivanje najpre opisuju kroz konflikt pogrešnih (heurističkih) i ispravnih (logičkih) intuicija i dovode u pitanje tvrdnju da je obrada tipa 1 potpuno lišena kognicije.

U izlaganju u četvrtak, biće predstavljeni rezultati istraživanja koje je empirijski testiralo pretpostavke poslednje iteracije hibridnog modela. Pored toga, biće predstavljeni i rezultati koji mapiraju individualne razlike u logičkim intuicijama, a koji sugerišu da obrada tipa 1 nije u potpunosti nezavisna od kognitivnih kapaciteta, naročito ne od radne memorije kako se inicijalno smatralo. Na kraju, biće predstavljene smernice za potencijalne revizije modela, kao i predlozi za dalja istraživanja u oblasti dualnih procesa.